

ДОПОВІДЬ ЗАСТУПНИКА ДИРЕКТОРА НА БАТЬКІВСЬКИХ ЗБОРАХ «Безпека дитини — спільна відповідальність»

Шановні батьки!

Сьогодні пропоную поговорити про тему, яка стосується кожного з нас, незалежно від віку дитини, групи, її успішності чи особливостей характеру.

Це — безпека наших дітей.

Ми ознайомимо вас із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми, яке діє у нашому закладі освіти.

Але я хотіла б відразу наголосити: сьогоднішня розмова — не про ще один локальний документ, не про додаткову паперову роботу і не про формальне виконання законодавчих вимог.

Йдеться про те, що конкретно повинні зробити дорослі, коли дитині небезпечно.

Адже іноді саме перша реакція дорослого визначає, чи наважиться дитина говорити далі, чи отримає вона допомогу і чи не залишиться зі своєю проблемою наодинці.

Слайд 2. «Навіщо ми говоримо про це з батьками»

Положення, з яким ми вас сьогодні знайомимо, створює у закладі єдину і зрозумілу систему захисту дитини.

Надзвичайно важливо, щоб не лише педагогічні працівники, а й батьки знали, як ця система працює.

У презентації є дуже важлива фраза:

«Дитина не повинна залишатися наодинці зі складною ситуацією».

Саме це можна вважати головним принципом усієї нашої роботи.

Заклад освіти має реагувати на кожну підозру або ознаку можливого насильства.

Батьки мають знати, куди звернутися. А всі дорослі — педагоги, адміністрація і родина — повинні діяти не емоційно та хаотично, а узгоджено, спокійно і відповідно до визначеного порядку.

Наше спільне завдання — не шукати винного якомога швидше.

Наше перше завдання — захистити дитину.

Слайд 3. «Що визначає наше Положення»

Хочу звернути вашу увагу на одну важливу особливість документа.

Положення стосується **не лише булінгу**.

Ми звикли, що в закладах освіти багато років основна увага приділялася саме протидії булінгу. Проте поняття захисту дитини значно ширше.

Тому наше Положення охоплює цілу систему: **профілактику, повідомлення, реагування та подальшу підтримку дитини**.

Якщо сказати зовсім просто, маємо такий маршрут:

помітити → повідомити → захистити → допомогти → проконтролювати.

І жодна із цих ланок не повинна випадати.

Слайд 4. «Головна зміна: не чекаємо систематичності»

Це один із найважливіших моментів, який я прошу батьків запам'ятати.

Не потрібно чекати, доки певна дія повториться декілька разів.

Не потрібно міркувати:

«А чи це вже булінг?»

«Можливо, вони просто посварилися?»

«А раптом завтра самі помиряться?»

Якщо ми бачимо ознаку небезпеки для дитини — **ми реагуємо.**

Саме такий підхід відображений у нашому Положенні: першим має бути не з'ясування того, як юридично назвати ситуацію, а **забезпечення безпеки дитини.**

Тому, шановні батьки, якщо поведінка дитини вас насторожує або дитина розповіла про певну ситуацію, **не потрібно чекати повторення чи збирати докази самостійно.**

Повідомте нас.

Слайд 5. «Насильство і булінг: важливо розрізняти»

Ці поняття справді потрібно розрізняти.

Не кожний конфлікт є булінгом. І водночас не кожний випадок насильства можна залишити без реагування лише тому, що він стався вперше.

У презентації ми спеціально наголошуємо: **Комісія закладу освіти не встановлює юридичний факт булінгу.** Її завдання — розглянути обставини, забезпечити захист дитини, організувати необхідну підтримку та профілактичну роботу.

Для батьків із цього випливає дуже просте правило:

не визначаєте самостійно, «булінг це чи не булінг».

Якщо є ситуація, яка викликає занепокоєння, — повідомляйте.

Слайд 6. «Як дитина або батьки можуть повідомити»

Ми повинні зробити звернення по допомогу максимально доступним.

Саме тому Положення передбачає **декілька способів повідомлення.**

Це може бути усне звернення до класного керівника, директора або іншого працівника закладу.

Це може бути письмове повідомлення.

Можна звернутися електронною поштою.

Передбачена також можливість анонімного повідомлення.

І тут хочу змінити саме наше ставлення до слова **«повідомлення».**

Повідомлення — це не донос.

Це не «скарга».

Це не бажання створити комусь проблеми.

Повідомлення — це спосіб захистити дитину.

Краще ми перевіримо ситуацію і з'ясуємо, що серйозної загрози немає, ніж проігноруємо сигнал, коли дитині справді потрібна допомога.

Слайд 7. «Що відбувається після повідомлення»

Батькам важливо знати не лише **як повідомити**, а й **що відбудеться після цього.**

Повідомлення не повинно просто залишитися на рівні розмови.

У закладі визначений чіткий маршрут: реєстрація повідомлення, його розгляд керівником, за необхідності — невідкладні дії, скликання Комісії, прийняття рішення та подальший контроль.

У презентації окремо визначені й строки цих дій.

Але є правило, яке стоїть вище за будь-які строки:

якщо існує загроза життю чи здоров'ю дитини — діяти необхідно негайно.

Інформація про ситуацію при цьому не повинна ставати предметом загального обговорення.

Слайд 8. «Роль батьків у системі захисту»

Шановні батьки, у цій системі ви — **не сторонні спостерігачі.**

Ви наші партнери.

Саме батьки часто першими помічають, що дитина змінилася.

Вона може стати мовчазною, тривожною, дратівливою. Може не хотіти йти до школи або, навпаки, боятися повертатися додому. Можуть змінитися сон, апетит, коло друзів, ставлення до навчання.

Тому прохання до вас: **спостерігайте, але не допитуйте.**

Слухайте.

Не знецінюйте переживання дитини словами: *«Не вигадуй», «Нічого страшного», «Сам розберися», «Треба було дати здачі».*

І ще одне важливе правило: не потрібно самостійно організовувати з'ясування стосунків між дітьми чи їхніми батьками. Положення передбачає співпрацю батьків із класним керівником, адміністрацією, Комісією та відповідними фахівцями.

Слайд 9. «Повідомлення батьків: важливий виняток»

На цьому слайді маємо дуже чутливе, але принципове питання.

За загальним правилом керівник повідомляє батьків або інших законних представників про виявлення ознак можливого насильства щодо дитини.

Однак існують ситуації, коли **можливим кривдником є сам батько, мати або інший законний представник дитини.**

У такому випадку звичайний порядок інформування не застосовується.

Чому?

Тому що будь-яке наше рішення має оцінюватися насамперед із позиції:

«Чи не збільшить ця дія небезпеку для дитини?»

Захист дитини має пріоритет над формальним інформуванням.

Слайд 10. «Комісія: фаховий розгляд і підтримка»

У закладі освіти утворюється відповідна Комісія.

Хочу наголосити: це **не каральний орган** і не «шкільний суд».

Комісія працює для того, щоб ситуація не розглядалася одноосібно та суб'єктивно.

Вона аналізує обставини, визначає необхідні заходи захисту та підтримки, а за потреби до роботи можуть залучатися служба у справах дітей, поліція, соціальні служби.

Робота Комісії документується, а її рішення мають бути спрямовані передусім на **найкращі інтереси дитини**.

Слайд 11. «Конфіденційність»

Окремо хочу звернутися до всіх батьків із проханням:

не переносити такі ситуації у батьківські чати.

Не називати прізвища дітей.

Не публікувати фотографії.

Не пересилати відео.

Не вимагати публічного пояснення від іншої родини.

Не влаштовувати колективного обговорення того, хто правий, а хто винний.

Презентація прямо наголошує: конфіденційність — це **не приховування проблеми**, а захист дитини від повторної травматизації.

І це стосується всіх дітей, які опинилися в ситуації.

Слайд 12. «Домашнє насильство: роль закладу освіти»

Школа не може сказати:

«Це сталося вдома, тому нас це не стосується».

Якщо працівник закладу помітив ознаки, які можуть свідчити про домашнє насильство, дитина не може залишитися без допомоги.

У такому випадку заклад діє в межах своїх повноважень та взаємодіє з відповідними службами.

Тобто для нас визначальним є не місце, де виникла проблема.

Визначальним є те, що **дитина потребує захисту**.

Слайд 13. «Ознаки, на які варто звертати увагу»

На цьому слайді представлена дуже корисна для батьків інформація.

Ознаки можуть бути різними: фізичними, психологічними, поведінковими, соціальними, навчальними.

Синці чи травми.

Страх.

Замкнутість.

Раптова агресія.

Небажання йти до школи або додому.

Ізоляція.

Різке зниження успішності.

Розсіяність.

Але тут дуже важливо не зробити протилежної помилки.

Одна ознака ще не доводить, що дитина зазнала насильства.

Наприклад, погіршення успішності може мати десятки причин.

Тому завдання батьків і педагогів — **не ставити діагноз і не проводити власне розслідування**.

Наше завдання:

помітити → підтримати → повідомити.

Слайд 14. «Як говорити з дитиною, яка повідомила про насильство»

Мабуть, це один із найважливіших слайдів для кожного з нас як для батьків.

Уявімо: дитина прийшла до вас і сказала щось дуже тривожне.

Ваша перша реакція надзвичайно важлива.

Навіть якщо ви шоковані, розгнівані або налякані, намагайтеся не показувати дитині паніку.

Не починайте допит.

Не ставте десятки уточнювальних запитань.

Не запитуйте:

«А чому ти раніше мовчав?»

«А ти точно нічого не переплутав?»

«Що ти зробив, що він так вчинив?»

Натомість скажіть:

«Я тобі вірю».

«Ти не винен/не винна».

«Дякую, що розповів/розповіла».

«Я допоможу тобі бути в безпеці».

Саме ці фрази винесені у презентацію як базові слова підтримки.

І ще одна важлива річ.

Не обіцяйте:

«Я нікому про це не скажу».

Ми не можемо обіцяти абсолютної таємниці, якщо для захисту дитини необхідно залучити людей, які можуть їй допомогти.

Краще сказати:

«Я розповім про це лише тим дорослим, які допоможуть нам зробити так, щоб ти був/була у безпеці».

Мета першої розмови — **не отримати докази**.

Мета — дати дитині зрозуміти:

«Тебе почули. Тобі вірять. Ти не залишишся з цим сам/сама».

Слайд 15. «Документи, які забезпечують порядок дій»

Ми також хочемо, щоб система реагування була не лише правильною, а й контрольованою.

Саме для цього Положення містить відповідні додатки: форму первинного повідомлення, журнал безпеки, анонімну анкету для дітей та форму протоколу Комісії.

Ці документи потрібні не заради бюрократії.

Вони допомагають зробити так, щоб сигнал не загубився, щоб було зрозуміло, які дії здійснені і чи отримала дитина необхідну допомогу.

Водночас доступ до такої інформації не може бути необмеженим.

Слайд 16. «Партнерство родини і школи»

Жодна школа не може створити безпечне середовище самотійно.

Так само родина не завжди може самостійно вирішити проблему, яка виникла у житті дитини.

Саме тому ми говоримо про **партнерство**.

Батьки — помічають, слухають, підтримують і повідомляють.

Заклад освіти — реєструє, реагує та організовує допомогу.

Фахівці й відповідні служби — за необхідності забезпечують захист і супровід.

І дуже важливо, щоб у складній ситуації ми не перетворилися на дві сторони конфлікту — «батьки проти школи» або «школа проти батьків».

У нас є одна сторона.

Сторона дитини.

Слайд 17. «Що важливо запам'ятати батькам»

Якщо після сьогоднішньої зустрічі ви забудете назви документів, пункти Положення чи строки процедур — запам'ятайте хоча б **п'ять правил**:

не ігнорувати сигнали;

слухати дитину без осуду;

повідомляти заклад освіти;

дотримуватися конфіденційності;

співпрацювати з фахівцями.

Саме ці п'ять правил узагальнює наша презентація.

І я додала б до них ще одне:

зробити так, щоб ваша дитина заздалегідь знала, що може прийти до вас із будь-якою проблемою.

Не лише тоді, коли вона права.

Не лише тоді, коли вона поводитися правильно.

Не лише тоді, коли її історія нам приємна.

Дитина повинна знати:

«Що б не сталося — я можу розповісти».

Слайд 18. Підсумок

Шановні батьки!

Підсумовуючи нашу розмову, хочу повернутися до головної думки цієї презентації:

«Ми не чекаємо, поки ситуація стане критичною. Ми реагуємо на сигнал, захищаємо дитину і діємо разом».

Нам усім хотілося б, щоб жодна дитина нашої гімназії ніколи не зіткнулася з насильством або жорстоким поводженням.

Але справді безпечний заклад — це не той, у якому ми говоримо: **«У нас такого немає».**

Безпечний заклад — це той, у якому дитина знає:

«Якщо зі мною щось трапиться — мене почують».

Батьки знають:

«Я знаю, куди звернутися».

Працівник знає:

«Я знаю, як діяти».

А керівник закладу забезпечує, щоб кожен сигнал був належним чином прийнятий, розглянутий і щоб насамперед було забезпечено безпеку дитини.

Тому наше завдання — не створити атмосферу страху чи підозр.

Навпаки.

Ми прагнемо створити середовище, де дитина **не боїться говорити**, дорослий **не боїться почути**, а заклад **знає, як правильно діяти**.

І саме тут особливо потрібне партнерство родини та школи.

Бо коли дитина бачить, що важливі для неї дорослі не сперечаються між собою, не перекладають відповідальність, не шукають винних, а об'єднуються, щоб їй допомогти, — вона отримує найважливіше відчуття:

«Я не одна. Я не один. Мене захистять».

Дякую вам за довіру, небайдужість і готовність до співпраці.

Нехай безпека дитини буде не лише вимогою законодавства чи пунктом нашого Положення, а спільною щоденною відповідальністю всіх дорослих.